

ΓΕΝΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΝ ΠΟΡΩ, ΤΕΤΑΡΤΗ, 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1827.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Ἐγχώρισι εἰδήσεις.

Ἐκ Πόρου.

Λυπηρὸν συμβάν, καὶ μέγα δυστύχημα τὸ κατὰ τὴν 22 τοῦ μηνὸς τούτου. Ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν στερεάν Ἑλλάδα στρατευμάτων, ὁ ἀνδρεῖος, ὁ φρόνιμος, ὁ ἄξιος Καραϊσκάκης ἐπληρώθη καιρίως, καὶ τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας πρὸς τὴν 23 ἐτελεύτησεν. Ὅλον τὸ στρατεῦμα ἐθρήνησε τὴν στέρησιν ἐκείνου, ὅς τις δέκα μῆνας ἤδη τὸ ὠδήγησεν εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης, καὶ ὅλον τὸ ἔθνος δικαίως πρέπει νὰ λυπῇται.

Ἡ ἀκόλουθος ἀναφορὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου φανερώνει τὰς αἰτίας, καὶ τὰς περιστάσεις τοῦ διαπαντός αξιοδακρύτου συμβάντος:

Πρὸς τὴν σεβαστὴν Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Φαληρέα στρατοπέδου 23 Ἀπριλίου 1827.

Μὲ θλίψιν τῆς ψυχῆς μου φανερώνω εἰς τὴν σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι καὶ ἡ πατρίς καὶ τὸ στρατόπεδον ἐστερήθη πλεον τῶν δουλεύσεων τοῦ ἀνδρείου στρατηγοῦ Καραϊσκάκη, γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν στρατευμάτων τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος. Ὁ ἀξιοτίμητος οὗτος στρατηγός, τοῦ ποίου τὴν στέρησιν θρηνεῖ τὸ στρατόπεδον, ἀπέθανε ταύτην τὴν νύκτα ἀπὸ πληγῆν, τὴν ὅποιαν ἐπληγώθη χθὲς εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἐχθροῦ μάχην. Ἡ περιγραφή τῆς μάχης εἶναι ἡ ἐξῆς, καὶ δὲν εἶναι κατὰ ἄλλο σημαντικὴ, εἰμὴ καθ' ὅσον στερεῖ τὴν Ἑλλάδα ἐνὸς ἐν ἀξιοτέρων ἀρχηγῶν τῆς, καὶ τὴν ζημιᾷ μερικοῦς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληγώθησαν ἐν γούρῳ.

Κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν χθὲς μερικοὶ ἄτακτοι στρατιῶται ἄρχισαν νὰ τουφεκίζουν ἐν ἐχθρικὸν ὀχύρωμα κατὰ τὸν Φαληρέα, ὅτε ἐπληγώθη ἕνας· οἱ Τούρκοι ἐβλήθησαν, διὰ νὰ πάρουν τὸν πληγωθέντα· ἄλλοι πληγῶντες ἐπὶ τὸν ἵσταμένον ἐπροχώρησαν, διὰ νὰ τὸν σώσουν, ἕως

οὗ κατὰ μικρὸν συνήχθησαν πολλοὶ, καὶ ἄρχισαν ἄτακτον πόλεμον, κτυποῦντες τὸ ῥῆδεν ὀχύρωμα, καὶ ἐν ἄλλο κείμενον πλησίον κατὰ τὴν θάλασσαν. Ἐν μέγα σῶμα ἵππικόν τοῦ ἐχθροῦ ἐξῆλθε πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν προσβαλλομένων ὀχυρωμάτων, καὶ οὕτως ἐκ μικρᾶς αἰτίας ἄρχισεν ἐπίμονος μάχη. Ὁ στρατηγὸς Καραϊσκάκης, ἀκούων τὸν πυρβολισμὸν, ἔτρεξεν εἰς τὴν μάχην μὲ σκοπὸν, ὥς μαθάνω, νὰ καταπαύσῃ τὸν πόλεμον, ὁ ὅποιος ἄρχισεν ἄτάκτως καὶ ἄνευ διαταγῆς. Ἄλλαι στρατηγὸι τὸν ἠκολούθησαν καὶ περιεπλάκησαν μὲ τὸ ἵππικόν καὶ πεζικόν τοῦ ἐχθροῦ, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ παύσων τὸν πόλεμον. Τὸ ἀποτέλεσμα ἐστάθη ὁ χαμὸς μερικῶν ἀξιωματικῶν καὶ τινων πληγωμένων καὶ φονευμένων στρατιωτῶν. Ἐκτὸς τοῦ στρατηγοῦ Καραϊσκάκη, ἐπληγώθη ἐλαφρὰ καὶ ὁ στρατηγὸς Νικήτας. Ὁ καπ. Οὐίτκομ (Whitcomb) Ἀγγλος, ὅς τις διέπρεψεν εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἐπληγώθη βαρέως μὲ σφαῖραν κανονίου· ἐλπίζω ὅμως, ὅτι δὲν τρέχει κίνδυνον. Ὁ Παναγιώτης Βηθηναῖος, ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ χ. Μιχάλη, ἐπληγώθη, καὶ βαρέως. Οἱ Τούρκοι ἔχασαν πολλοὺς, κατ' ἐξοχὴν ἵππεις. Τὸ ἵππικόν μας ἐπλήρωσε τὸ χρέος του. Οἱ στρατιῶται ὁπισθοδρόμησαν διὰ τῆς προτροπῆς τῶν ἀξιωματικῶν χωρὶς νὰ διώκωνται ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ζήμια, τὴν ὅποιαν ἔπαθον εἰς αὐτὸ τὸ ἄτακτον καὶ ἀπροστόχαστον κίνημα, θέλει χρησιμεύσει ὡς μάθημα εἰς τοὺς Ἕλληνας, διὰ νὰ μὴν ἀρχινοῦν μάχην κατὰ τὸ ἐξῆς ἄνευ διαταγῶν.

Ὁ ἀρχιστράτηγος
Τζούρτζι.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.
τῇ 24 Ἀπριλίου 1827 ἐν Πόρῳ.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Γ. Γλαράκης.

Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, μαθοῦσα τὸ κατὰ τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀττικῆς μέγα δυστύχημα, εἰδείξε τῷ

ἄκραν αὐτῆς λύσῃν. Ὁ νεκρὸς ἐπρόσμενετο ἐδῶ, καὶ ἐτοιμασίαι ἐγίνοντο εἰς προὔπαντήσιν αὐτοῦ, καὶ εἰς λαμπρὰν κηδεῖαν· ἀλλ' ἐξαίφνης ἦλθεν εἰδήσις, ὅτι ἡ κηδεῖα ἐγένετο εἰς Σαλαμίνα. Ἀλλὰ καὶ εἰς Σαλαμίνα ταφεῖς ὁ Καραϊσκάκης, ἔπρεπε νὰ μνημονευθῇ καὶ ἐδῶ. Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμήνυσεν ἐπισήμως εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τὸ μέγα δυστύχημα, καὶ ὁ πρῶτος τῆς Συνελεύσεως, πολλοὶ πληρεξούσιοι, ὁ γενικὸς τῶν Πελοποννησιακῶν στρατευμάτων ἀρχηγός, καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατιωτικοὶ εὕρισκοντο εἰς Τροιζῆνα ἐπέβασαν εἰς Πόρον, διὰ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν νεκρώσιμον τελετὴν τοῦ Καραϊσκάκη. Ἡ τελετὴ αὕτη ἐγένετο ἀντίπεραν τοῦ Πόρου περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς ἡμέρας. Κενὸν νεκροφορεῖον μελανοσκέπαστον καὶ δαφνοστεφανωμένον, φερόμενον ὑπὸ ἀξιωματικῶν, καὶ συνοδευόμενον παρ' ἀρχιερέων καὶ ἱερέων, στρατιωτῶν καὶ πολλοῦ λαοῦ, ἐκμίσθη μετὰ παρατάξεως εἰς τὴν διάστημα. Ἐψάλη ἔπειτα παρὰ τῶν ἱερέων τὸ μνημόσυον εἰς τὸν μακαρίτην, καὶ μετ' αὐτὸ ἐρρέθη λόγος ἐπιτάφιος παρὰ τοῦ Κυρίου Σ. Τρικούπη αὐτοσχέδιος μὲν, ἀλλ' ἀξιόλογος, καὶ παθητικώτατος. Τὸν ἐπιτάφιον λόγον διεδέχθη τοῦφεκισμὸς τρεῖς παρὰ τῶν στρατιωτῶν κατ' ἄμεσον παράγγελμα αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Πελοποννησιακῶν στρατευμάτων.

Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ διέταξεν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ κοινότητας, νὰ μνημονεύσωσι τὸν Καραϊσκάκη. Ὅστις ἀνῆκεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, δικαίως πρεπε νὰ μνημονευθῇ καὶ παρ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ὑπὲρ ὧν καὶ μαχόμενος καὶ ἀγωνιζόμενος ἐβυσιάσθη.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

εἰς τὸν γενικὸν ἀρχηγὸν

τῶν κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα στρατευμάτων, Γεώργιον Καραϊσκάκη, αὐτοσχεδιασθεὶς καὶ ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Κυρίου Σπυρίδωνος Τρικούπη κατὰ τὴν 24 Ἀπριλίου, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ἡ ἐπικήδειος τελετὴ ἀντίπεραν τοῦ Πόρου, ἐπὶ τῆς παραλίας, ὅπου συνήλθον ὁ πρόεδρος καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὰ μέλη τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ φρουρὰ καὶ μέγα πλῆθος πολιτῶν.

• Ὅρη τὰ ἐν Γελδονὲ μὴ καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὕετος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν » (Βασιλ. δευτ. κεφ. α'). Αὐτὰ ὀδυρόμενος ἔλεγεν ὁ Δαυὶδ, ὅταν ἦλθεν εἰς αὐτὸν, καθημένον εἰς Σεκελέμ μετὰ τὴν φθορὰν τῶν Ἀμαληκитῶν, ἀνθρώπος Ἀμαληκίτης· ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τοῦ Σαούλ ὅλος καταξέσχισμένος καὶ χῶμα ἔχων εἰς τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἀνηγγέειλε τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ Ἰωνάθαν.

Δροσιὰ, λέγω καὶ ἐγὼ, δροσιὰ καὶ βραχὴ νὰ μὴ πέσῃ πλέον περὶ τὸν Φαληγέα, καὶ ἀπαρχὰς νὰ μὴ δώσῃ ἡ γῆ ἐκείνη· εἰς τὴν γῆν ἐκείνην ἔπεσεν ὁ δυνατὸς, ὁ κοῦφος ὑπὲρ αἰετοῦς καὶ ὑπὲρ λέοντος κραταιὸς 1, ὁ δυνατὸς, τοῦ ὁποῦν ἡ ρομφαία δὲν ἐσκεπάζετο ἀπὸ τὴν θῆκην τῆς πρὶν πρῶτον βαφῇ μὲ τὸ αἷμα τῶν φονευμένων, ἡ πρὶν ἀλειφθῇ μὲ τῶν δυνατῶν τὰ παχέα σπλάγχνα. 2

Κλαύσατε, θυγατέρες τῆς Ρούμελης 3, τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη, κλαύσατε, θυγατέρες τῆς Ρούμελης τὸν θάνατον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος, καταταχθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀδελφῶν σας, ἐλάμπρυνε τὸ αὐχμηρὸν πρόσωπόν σας, σὰς ἔδγαλε τὰ πένθιμα φορέματα, σὰς ἐνδυσσε λαμπρὰ, καὶ ἔτρεχεν ἀκάματος, κατὰ τὴν τωρινὴν ἀνοιξιν εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Ὑμηττοῦ, διὰ νὰ κόψῃ ἐκεῖθεν εὖσσμα ἄλθη, καὶ νὰ στεφανώσῃ τὰς παρθενικὰς κεφαλὰς σας. Ἀλλὰ τι προσκαλῶ μόνον τὰς θυγατέρας τῆς Ρούμελης εἰς κλαυθμούς; πῶς νὰ μὴ κλαύσωμεν ὅλοι; πῶς νὰ παρηγορηθῶμεν διὰ τὸν θάνατον τοιοῦτου ἀνδρός;

Μεταφέρω τὸν νοῦν μου εἰς τὴν πρὸ ἐνὸς χρόνου ἀξιοθρήνητον καὶ τρομερὰν τῆς πατρίδος στιγμὴν· τὸ νέφος βλέπω τοῦ δουλικοῦ σκότους ἐξαπλωμένον ἀπὸ τὰς ἄλλοτε λαμπρὰς καὶ τότε ἐξοφωμένας κορυφὰς τοῦ Μακρυνόρους, καὶ ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀκαρνανίας ἕως τὰ πέριξ τῆς Ἀττικῆς· τὸ νέφος τοῦτο ἐσκέπαζεν ὡς ἄνθρωπος μανδύας τὸ νεκρικὸν κρεββάτι τῆς Ρούμελης· μακρὸν καὶ βαθὺ σκοτάδι ἐσύρετο κατόπι τοῦ νεκρικοῦ αὐτοῦ μανδύου καταπυκνωμένον, καὶ ἐφοδέρριζε νὰ πείσῃ ὅλον καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Πελοποννήσου, τὴν ὅποιαν καὶ αὐτὴν εἶχεν ἀποσβολωμένην ἡ αἰγυπτιακὴ ὁμίχλη.

Πάντη ἐναντίαν τῆς νεκρικῆς ἐκείνης σκηνῆς εἶχε σκηνὴν σήμερον πρὸ ὀφθαλμῶν μου. Φῶς ἐλευθερίας, φῶς δόξης βλέπω σήμερον χυμένον ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Μακρυνόρους καὶ τὰ παράλια τῆς Ἀκαρνανίας ἕως τὰ πέριξ τῆς Ἀττικῆς· τὸ φῶς τοῦτο τῆς ἐλευθερίας καὶ δόξης ἐνυπῆρχεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ρουμελιωτῶν· ἀλλὰ δὲν ἐχύθη εἰς τὴν ἐσκοτισμένην ἐκείνην γῆν παρὰ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς δεξιᾶς τοῦ Καραϊσκάκη. Αὐτὸς, διασκορπισμένα τὰ παλληκάρια τῆς Ρούμελης τῆδε κατέκισε, ἐκδίκησιν πνέοντα καὶ αἶμα ἐχθρικοῦ διψῶντα, ἐπειδὴ μολυσμὸς ὑποδουλώσεως δὲν ἐξαλείφεται παρὰ μὲ αἷμα, τὰ ἐσύναξε, καὶ τὰ ὠδήγησε πάλιν εἰς τὸ

1 Ὑπὲρ αἰετοῦς κοῦφοι καὶ ὑπὲρ λέοντος ἐκραταιώθησαν. (αὐτόθι)

2 Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος δυνατὸν τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπέστράφη κενὸν ὀπίσω καὶ ῥομφαία Σαούλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή. (αὐτόθι)

3 Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαούλ κλαύσατε τὸν ἐνδύσκοντα υἱὰ, κοκκίνον μετὰ κότμου θάψαν· τὸν ἀναφέρουσι κόσμον χρυσὸν ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν. (αὐτόθι)

στάδιον τῆς πολεμικῆς καρτερίας, γινόμενος ὁ ἴδιος αὐ-
τὸ παράδειγμα εἰς δεκαμηνὸν διάστημα τῆς πολε-
μικῆς αὐτῆς καρτερίας. Παντοδαπὰς ἐλλείψεις ἔπασχε
τὸ ἀπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατόπεδου τῆς Ἑλλάδος,
ἀλλὰ ποτὲ εἰς διαλύσιν τοῦ δὲν τὰς ἐπρότεινε, ποτὲ
δὲν γόγγυσε διὰ τὰς πολυειδεῖς τοῦ κακουχίας καὶ τα-
λαωγίας, ποτὲ δὲν ἐνέδωκεν εἰς ὅσους πειρασμοὺς διὰ τὴν
δυσίαν, εἰς τὴν ὅποιαν εὕρισκετο, ὑπέπεσεν· σεμνυνόμενος
δικαίως εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς ἀρχηγίας, μὲ τὸ ὅποιον ἡ
Διὸς τοῦ τοῦ ἐτίμησε, ποτὲ δὲν ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸ μένον
ἡμιόρουσε νὰ τὸν λαμπρύνῃ· ἤξευρεν ὅτι τὰ ἔργα μόνα
εἰς ἡ λαμπρότης. Ὅθεν ἄξιος τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἀ-
ξιώματος ἐφαίνεται διὰ τῶν ἔργων τοῦ ἄτρομος πάντο-
τε εἰς τοὺς πολέμους, ἄτρομώτερος πολὺ ἐφάνη καθ' ὃ
διάστημα ἦτον ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα
στρατευμάτων. Τότε εἶχε φωμί καὶ αὐτὸς, ὅταν εἶχαν
καὶ οἱ ἀγαπητοὶ τοῦ Ἑλληνες· ἡ κλίνη τοῦ ἦτον κλί-
νη ἀπλοῦ στρατιώτου· πρωταγωνιστὴς ἐπαρρουσιάζετο,
καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἀγῶνος ὅλην τὴν ἀπέδιδεν εἰς ἄλ-
λους· ἐνθουσιασμένος διὰ τὴν παλληκαριάν, ὡς παλλη-
καρι καὶ ὁ ἴδιος, τὴν ἐτιμοῦσεν ὅπου τὴν ἔδλεπε,
καὶ τὴν ἀντάμειβε πλουσιοπάρωχα· τοὺς γνωστοὺς διὰ
τὴν ἀνδρίαν τοὺς ἔκραζε κατ' ὄνομα, ὅταν ἐξεσπάρθονεν
ἐν καιρῷ μάχης, διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν· ἔδωκε τὰ
πιστόλιά του ἀπὸ τὸ ζωνάρι, καὶ μὲ αὐτὰ, εἰς ἀν-
ταμοιδὴν παλληκαριᾶς, ἐστόλιζε τοῦ παλληκαριοῦ τὴν
μέσην· ἔλυνε τὴν ζώνην του καὶ ἔδιδεν εἰς τὰς ἀνάγ-
κας τοῦ πολέμου καὶ τὸ ὕστερον νόμισμά του. Ἰδοὺ,
Ἑλληνες, ὅσα χαρακτηρίζουν τὸν ἄξιον ὁδηγὸν στρα-
τευμάτων, ἰδοὺ ὅσα λαμπρύνουν τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα
τῆς ἀρχηγίας, ἰδοὺ ὅσα ἀπαθανατίζουν τὸν πολεμι-
κὸν καὶ ἀποκαταστένουν τὸν στρατηγὸν ποθητὸν εἰς
τὸν στρατιώτην, σεβαστὸν εἰς ὅλον τὸ ἔθνος του, καὶ
φημισμένον εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶ-
νας. Πῶς λοιπὸν ὅλοι νὰ μὴ κλαύσωμεν; πῶς νὰ
παρηγορηθῶμεν διὰ τὸν θάνατον τοιοῦτου ἀνδρός;

Τοιαύτη ἐστάθη ἡ διαγωγή τοῦ πατριώτου Καραϊ-
σκάκη εἰς τὸ διάστημα τῆς δεκαμηνῆς ἀρχηγίας του·
ἀλλ' ἡ τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς του, ἡ στιγμή, ἡ
ὥστια ἀνακαλύπτει ὅλον τὸν ἀνθρώπον κρυπτόμενον
πολλάκις ἐν ὅσῳ ζῇ, τοῦ ἐπισφραγίζει τὴν ἀληθι-
νὴν ὁδὸν, καὶ τοῦ στένει τρώπαιον ἀκόμη μνημώτερον ἀ-
πὸ τὸ ὅποιον ἡ ἀξιοῦς του ἔστησεν εἰς Ῥάχεον.
Ἀκούσατε στρατιωτικοί, ἀκούσατε πολῖται τῆς Ἑλλάδος,
ἀκούσατε φιλέλληνες καὶ φιλάρετοι Εὐρωπαῖοι τὰ τῆς τε-
λευταίας στιγμῆς του:

Θανατηφόρα πληγωμένος ἐφῆθη εἰς τὸ πλοῖον τοῦ
μεγάλου στολάρχου τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ λάβῃ τὴν
δυνατὴν ἰατρικὴν περίπολιν· γυμνασμένος ἐξ ἀπαισίων
δύχων εἰς τὸ σπαθί καὶ τὸ τουφέκι, εἰδῆμεν τῆς φύ-
σεως τῶν πληγῶν, ἐγνώρισε μόνος του ὅτι ἡ θεήθεια
τῆς ἰατρικῆς δὲν ἠθέλει ἰσχύσει, ὅτι ἡ μεγάλη πε-
ριποίησις τοῦ στολάρχου δὲν ἠθέλει ὠφελεῖν, καὶ
ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ἦτον ἐγγύς· μὲ πνεῦμα τό-
τε ἀταραχῆ, μὲ πρὶς ὧσον γαλήνην, καὶ μὲ φωνὴν

κατανυκτικὴν ὡμίλησε πρὸς τοὺς περιεστώτας ὁπλάρ-
χηγους, παρόντων καὶ τοῦ μεγάλου στολάρχου καὶ τοῦ
ἀρχιστρατήγου τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ἐξῆς τρόπον:

„Μέγα θάρρος μὲ ἐπιφόρτισεν ἡ πατρίς μου· μὲ
„δέκα μηνῶν δεινὸς ἀγῶνας ἐπλήρωσα τὸ χρέος μου·
„δὲν μὲ ἔμενε παρὰ ἡ ζωὴ· ἰδοὺ θυσία τῆς πατρίδος
„καὶ ἡ ζωὴ μου· εἰς τὴν πατρίδα μου τὴν ἐχρεωστῆσα, εἰς
„τὴν πατρίδα μου τὴν ἀποδίδω· ἀποθνήσκω· οἱ συστρατιῶ-
„ταί μου ἄς τελειώσουν τὸ ἔργον μου, ἄς μοῦ ἐλευθερώ-
„σουν τὰς Ἀθήνας· ἔχουν δύο μεγάλους φιλέλληνες ὁδη-
„γούς. „Αὐτὰ εἶπε καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας
τοῦ πλάστου τοῦ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 23 Ἀπριλίου,
καθ' ἣν ἡμέραν ἐπανηγυρίζετο ὁ ὁμώνυμός του Ἅγιος
Γεώργιος. Τίνος καρδία δὲν κατανύχεται εἰς τοιοῦτον
ἄκουσμα; πῶς νὰ μὴ κλαύσωμεν ὅλοι; πῶς νὰ παρηγο-
ρηθῶμεν διὰ τὸν θάνατον ἀνδρός, ὁ ὅποιος ἀποθνήσκει,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς γλυκυτάτης πατρίδος ἀκόμη πρὸ τραυ-
λίζουν τὰ νεκρωμένα χεῖλη του;

Ἀλλ' εἰς ἀνδρας ἀποθνήσκοντας διὰ τὴν πατρίδα
εἶναι πολλὰ δεκτέτερα ἀπὸ τοὺς κλαυθμούς αἱ πρά-
ξεις ὑπὲρ πατρίδος, διὰ τὴν ὅποιαν καὶ ἐνθουσιάσθησαν,
καὶ τῆς ὁποίας καὶ ξεψυχῶντες εἶχαν εἰς τὸ στόμα
τὸ ἅγιον ὄνομα καὶ αἱ πράξεις, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐδό-
ξασαν ζώντας, αὐταὶ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς εὐχαρι-
στοῦν πραττόμεναι, κατὰ μίμησίν των· αὐταὶ ἀνα-
θαίνουν ἄς θυμίαμα εἰς τὰ ὕψη τῶν αὐρανῶν, ὅπου
φοροῦντες οἱ ἀοιδμοὶ αὐτοὶ ἄνδρες τῆς ἀρετῆς τοὺς
στεφάνους, κάθονται, ἀκτινοβολοῦντες, πλησίον τοῦ θρό-
νου τῆς Δείας μεγαλειότητος.

Στρατιῶται τῆς πατρίδος οἱ κατὰ τὸ στρατόπεδον
τῆς Ἀττικῆς εὐρισκόμενοι! στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ὁ
Καραϊσκάκης ἀδήγησε τόσας καὶ τόσας φορὰς εἰς
τὴν ὁδὸν, ἐνθυμηθῆτε ὅτι δὲν ἐτρέχατε δι' ἄλλο μαζὶ του
τόσον ἄφοβοι εἰς τοὺς κινδύνους, δὲν ἐχουρτάσατε τὰ
σπαθία σας μὲ τὰς σάσκας τῶν ἐχθρῶν εἰς Ῥάχεον
καὶ Βελίτζαν, δὲν τοὺς ἀπεδιώξατε αἰσχροῦς ἀπὸ Δί-
στομον καὶ Σάλωνα, παρὰ διὰ νὰ ἐλευθερώσετε τὴν
ὑπεδουλωμένην γῆν σας ἀπὸ τοὺς τυράννους σας· κάθε
κίνημά σας εἰς ἐλευθέρωσιν τῆς Ρούμελης, ἐλέγετε
μόνοι σας, εἶναι ὀλισθηρὸν, κάθε νίκη ἀκαρποφόρητος,
ἂν δὲν ἀγπάσετε ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων τὴν
ἱεράν των Ἀθηνῶν πόλιν. Αὐτὸ φωνάζοντες οἱ ἴδιοι ἐ-
παρρουσιάσατε τὰ στήθη σας ἐμπροσθεν αὐτῆς τῆς πό-
λεως, πρωριωμένης ἰσως ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν διὰ
νὰ γενῇ ἡ προτέγουσα τῆς ἀναγεννημένης Ἑλλάδος·
εἰς πολλὰς καὶ δεινὰς περιπλοκάς μὲ τοὺς αὐτοῦ ἐχ-
θροὺς ἐμπλεχθήτε· πείναν, γύμνωσιν, παγετοὺς ἐκα-
ταφρονήσατε· πληγὴ ἀπὸ τὴν κακωπαίειαν ἐγνε
τὸ σῶμά σας, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ στεφανώ-
σετε τὰ ὑπερλαμπρὰ ἔργα σας μὲ τῶν Ἀθη-
νῶν τὴν διάπυσιν· ὁ ἀνέμνητος ἀρχηγός σας ὑπὲρ
αὐτῆς τῆς πόλεως μαχόμενος ἀπέθανε, καὶ εἰς τὰ
χρῶματα τῆς ἰδίας αὐτῆς πόλεως ἔχυσε τὸ αἷμά του.
Στρατιῶται παρόντες, καὶ ἀπόντες! ἀκούετε τὸ αἶμά
του ἀχέει· χθὲς ἡ γῆ παγέλασε τὸ σῶμα του, σή-

μερὸν περιμένει ἀπὸ σᾶς τὰς ἐπιταφίους τιμὰς του, ἀπὸ σᾶς τὰς περιμένει, καὶ τὰς περιμένει ὡς στρατιώτης ἀπὸ στρατιώτας, ὡς ἀποθανὼν ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ μαχομένων ἀποφασιστικῶς ὑπὲρ Ἀθηνῶν. Στρατιῶται! ἡ ἡχὴ τῶν ὑστερινῶν λόγων τοῦ ἀρχηγοῦ Καραϊσκάκη περιφέρεται ἀκόμη εἰς τὰς ἀκοῆς. » Τελειώσατε, συστρατιῶται, λέγει ἀρχηγός, τὸ ἔργον μου, ἐλευθερώσατέ μου τὰς Ἀθήνας, τὰς Ἀθήνας ἐλευθερώσατέ μου. Στρατιῶται! αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη του, ἡ διαθήκη του αὕτη εἶναι γραμμένη μετὰ τὸ χυθὲν ὑπὲρ πατρίδος αἵμά του, καὶ τὸ αἷμά του ἀκόμη ἀχνίζει, καὶ τὸ σῶμά του χθὲς ὁ τάφος τὸ παρέλαβε· τιμήσατε, στρατιῶται, καθ' ὃν τρόπον ὁ ἴδιος σᾶς παρήγγειλε τὴν μνήμην του· αὐτὸς πῆθανε, ἀλλὰ τὸ παράδειγμά του ζῇ· ἀλλὰ τί ἐγὼ τὸ παράδειγμά του ζῇ; αὐτὸς ὁ ἴδιος θέλει εἶναι ἀοράτως μαζί σας, ἀλλὰ ὅχι πλέον πενιχρά, καταξεσχισμένα καὶ ὀλόλιγδα ἐνδυμένος, ὅχι πλέον ἀνυμνός ὡς ἐξῆλθε μαζί σας, αὐτὸς θέλει σᾶς παρρυσιασθῇ ἐνδυμένος τὸ χρυσοῦφαντον φόρεμα τῆς δόξης, τὸ φόρεμα, τὸ ὅποιον ἐνδύει τὸν στρατιώτην εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης ὁ ὑπὲρ πατρίδος θάνατος. Αὐτὸς, « Ἕλληνες, αὐτὸς, καθ' ἣν στιγμήν ξεσπαθωμένοι κτυπήσετε τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν, θέλει σᾶς παρρυσιασθῇ ὡς ὁ ἰσχυρὸς ἄγγελος τῆς ἀποκαλύψεως, καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένος νεφέλην, καὶ ἱρίς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρὸς· ναί, τοιοῦτος θὰ σᾶς παρρυσιασθῇ, ἐπειδὴ τόση λαμπρότης περιχύνεται μετὰ θάνατον εἰς ὅποιον ἤθελεν ἀποθάνει ὑπὲρ πατρίδος· αὐτὸν θέλετε ἀκούσει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπαναλαμβάνοντα μεγάλη φωνή, ὅτι καὶ ἐν ᾧ ἀνέβαινεν εἰς τοὺς οὐρανούς, ἔλεγε· Συστρατιῶται, τελειώσατε τὸ ἔργον μου, ἐλευθερώσατέ μου τὰς Ἀθήνας, τὰς Ἀθήνας ἐλευθερώσατέ μου.....

Ἰδοὺ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος εἰς τὸν προηγούμενον Ἀρ.θ. ἐπιστολὴ τῆς Διευθ. Ἐπιτροπῆς τῆς Κρήτης πρὸς τὸν λόρδον Κοχράνην.

Ἐξοχώτατε!

Ἄν ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐσκίρτησεν ἀπὸ τῆς χαρᾶς κατὰ τὴν ἐνδοξὸν ἐπιθυμητὴν παρουσίαν Σας.

εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα, ἰδιαίτερος ἡ Κρήτη, ἡ ὠραία καὶ πλουσία Κρήτη, τεθλιμένη εὖσα, καὶ στενάζουσα πικρῶς διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκετο ὡς πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῆς, θέτει ἡδὴ ἐποχὴν τῆς ἀναστάσεως καὶ εὐδαιμονίας τῆς τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν εὐαγγελίσθη τὸ εὐδοκίον Σας.

Ἀξιοσέβαστε Κύριε! καὶ πρότερον μὲ μόνην τὴν λαμπρὰν φήμην τοῦ ἐρχομοῦ Σας, οἱ Κρήτες ἐμψυχόνοντο ἀδιαλείπτως, καὶ ἐξημίοναν τὰ καιριώτατα, διεσπασμένοι, καθ' ὅσον τὸ ἐσυγχώρουν αἱ περιστάσεις, τὸν σκληρότατον τύραννόν των· ἀλλ' ἤδη λαβόντες ψυχὴν, καὶ καρδίαν, συνεισφέρουσι καὶ ἐκ τοῦ μεγίστου αὐτῶν ὑστερήματος, διὰ νὰ προσκαλέσωνται ἐν βοηθητικὸν σῶμα ἐπὶ σκοπῷ διὰ νὰ ἀνεγείρῃσι πανδημεὶ τὰ ὄπλα των κατὰ τοῦ ἀδυνάτου, καὶ κεχαυνωμένου ἐχθροῦ των, θέτοντες σταθερὰν βάσιν εἰς τὴν ἄμεσον ὑπεράσπισιν καὶ ἀντίληψιν Σας.

Ἐν ᾧ λοιπὸν σπεύδει ἡ ἐπιτροπὴ νὰ Σας ἀναγγεῖλῃ διὰ τῆς παρούσης μὲ τοὺς Κυρίους πληρεξουσίου τῆς Κρήτης τὴν ἀνέκφραστον χαρὰν τῶν Κρητῶν ἀπάντων διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ συναγωνιστοῦ των, εὐχαρίστως Σας προσφέρει καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐπειθείας των εἰς τὰς ὁδηγίας τῆς ἐξοχότητός Σας.

Δεχθῆτε λοιπὸν, ἐξοχώτατε! διὰ τούτων καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς κοινότητος τῆς Κρήτης ἐγκάρδιον εὐχαρίστησιν διὰ τὸν ἐρχομόν Σας, ὡς τεκμήριον τοῦ μεγάλου σεβασμοῦ των πρὸς τὴν ἐξοχότητά Σας.

Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ, εὐελπὺς εἰς τὴν ἐπίτευξιν ταύτης, ὑποσημειοῦται μὲ ὅλον τὸ ἀνῆκον σέβας

Ἐκ Γραμπούσης τὴν 14 Μαρτίου. 1827.

Ἡ Διευθ. Ἐπιτροπὴ.
Ἀνδρέας Κριαράκης.
Ν. Κρεϊτοδουλιδης.
Δ. Μπωγιατζόγλους.

